

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy órára 1 frt — kr.

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében. Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.
 Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

A mérsékelt ellenzék.

Debreczen, okt. 19.

(—a.) Politikai párt még alig választott magának szerencsétlenebb nevet, mint a »m é r s é k e l t« ellenzék. Az a kifejezés, hogy mérsékelt ellenzék, szintelen, semmit sem mondó, — a nagy közönség e névből egyáltalában nem nyer tájékozást a felől, hogy minő politikai irányt követ a mérsékelt ellenzék s ebből kifolyólag — jeles tagjai daczára — nem is tudott hódítani a mérsékelt ellenzék politikájára.

Mennyivel szerencsésebb nevet választott a függetlenségi és 48-as párt, melynek nevében benne foglalatik egyuttal a párt programja. Érezte és tudta azt a mérsékelt ellenzék, hogy az ő elnevezése nem fejez ki politikai irányt s többször igyekezett e bajon segíteni, a nélkül azonban, hogy nevét tényleg megváltoztatta volna.

Apponyi Albert szombati nagy beszéde óta azonban eltűnt a »m é r s é k e l t« ellenzék elnevezés s helyébe lépett a sokkal hangzatosabb és sokkal többet mondó »n e m z e t i p á r t«, mely elnevezésre a függetlenségi párt tarthat ugyan igényt, mely pártnak táborában foglal helyet a magyar nemzet zöme, — de ha a mérsékelt ellenzéknek tetszett e nevet fölvenni, ám viselje azt háborgatás nélkül, csak hogy aztán feleljen is meg azon követelményeknek, melyeket egy nemzeti párttól várunk!

A jelek arra mutatnak, hogy midőn

a mérsékelt ellenzék nevet változtatott, azzal együtt követendő iránya is határozottabb s radikálisabb lett s ha ez tényleg bekövetkezik, akkor a mérsékelt ellenzék, illetve nemzeti párt, sikeresebb politikai akciót fejthet ki, mint a minőt eddig kifejtett.

Gróf Apponyi Albert szombati beszédében körvonalozta a »nemzeti párt« programját. E program nem tér el a mérsékelt ellenzék eddigi programjától, de annál sokkal határozottabb. E radikálisabb program által a nemzeti párt közeledik a függetlenségi és 48-as párt hoz s habár nem állanak egy elvi alapon, de törekvéseik több pontban összetalálkoznak.

A nemzeti párt elfogadja — mint eddig is tette — az 1867-ki alapot, de arra törekszik, hogy az ezen alpból kifolyó nemzeti jogokat megvalósítsa. Követeli tehát:

A magyar udvartartást. (Rég sürgeti ezt a függetlenségi párt.)

A közös hadsereg magyar részének magyarságát; e végből a magyar tisztképzést s a magyar ezredeknek a magyar hatóságokkal magyar nyelven való hivatalos érintkezését. (A függetlenségi párt többet követel, nevezetesen az önálló magyar hadsereg fölállítását.)

A közös külügyi hivatalokban a magyar czimer és színek használatát. (Ezt is sürgeti a függetlenségi párt s tüttakozik a közös külügyi hivatalok s konzulátusok osztrák jellege ellen.)

A honvédségnél a nemzeti karakter

sértetlen föntartását. (A honvédség elosztrákosítása miatt küzd heves harczot b. Fejérváry ellen a függetlenségi párt.)

Magyarország állami önállóságának s nemzeti önérzetének megsértése esetében elégtételt. Belügyeinkben a magyar nemzet egységét és oszthatatlanságát. A nem magyar ajku honpolgárok számára nyelvöknek szabad használatát, de a magyar nyelvnek általános tanítását és terjesztését. A nemzeti akaratnak szabad érvényesülését a választásoknál. Elmozdítását annak a pártpolitikának, mely a király és a nemzet közt választfalként áll. (Mindezek bentfoglaltatnak a függetlenségi párt programjában is.)

Követeli továbbá a nemzeti párt a közigazgatás államosítását. (Itt már nem a függetlenségi, hanem a kormánypárt törekvéseivel találkozik a nemzeti párt, mert a függetlenségi párt az önkormányzat ősi talaján áll.)

Eltekintve a közjogi alaptól, melyet mi elhibáztunk tartunk s eltekintve a közigazgatás államosításától, melyet mi a szabad intézményekkel összeférhetőnek nem tartunk, sok szép és helyes pont van a nemzeti párt programjában s különösen kiemeljük annak hangsúlyozását, hogy a magyar nyelv terjesztését nemzeti és állami feladatnak kell tekintenünk, minden honpolgár érdekében. Sajnos, hogy éppen ezen a téren követtünk el eddig óriási mulasztásokat.

Apponyi nem új zászlót bontott ki, hanem csak a régi zászlót emelte maga-

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

A varázs szer.

— Mese nagy gyermekek számára. —

Hol volt, hol nem volt egyszer egy király. Gazdagságának, hatalmának hét világon nem volt párja. Palotái fényesek, mint a tündér királyé és virágos kertjei oly szépek, mint maga a paradicsom!

A kert utjai arany-porral voltak behintve. A bokrok között csodaszép márvány és alabástrom szobrok. Szébbnél szebb rózsalugasok, pagodácskák, mesterséges barlangok, vizesések. Tavak, melyekben fehér hatlyuk uszkáltak. A levegő exotikus virágok ezreitől illatos. Szóval megannyi szemkápráztató és gyönyörködtető dolgok, melyeket gondolkozó művészek keze teremthet.

Hetedhét országra híres volt ez a pompás kert, melyet mindenki csak csoda számba emlegetett. Csak a király fiatal és szép leányának nem volt abban gyönyörűsége. A szemtelen — m e z t e l e n — pogány istenek szobraitól félt. Ha tehetette, kerülte a kertet.

A király, ki leányát mindenekfelett sze-

rette, nagyon féltalta ezt. Elhatározta, hogy változtat a dolgok állásán. Fogadott egy fiatal, csinos kertészt, ki vándorlásaiban már sok szépet és gyönyörűt látott, tapasztalt. — Megparancsolta neki, hogy a régi kert helyébe teremtsen egy újabbat. Evvel akarta az öreg király a fiatal hercegnőt születése napján meglepni.

A kertész megtett minden lehetőt. Ásott, kapált, plántált, gyomlált, de a legjobb segédei mégis a napsugár és eső voltak.

*

Midőn az ünnepi nap elérkezett, a kertész is — a kapuban állva — átnyujthatta a szép király leánynak a kiskert ajtó arany kulcsát. A király kisasszonyt udvarmesternője és udvarhölgyei kísérték.

Ámultak és bámultak a kísérők, mikor a kert egy-egy szebb helyére értek.

A régi istenek és istennők csintalan szobrai eltűntek. El a mocsárok, tavak. Mindenütt kecses rózsabokrok díszeltek. Izléssel parosult csín és nemes egyszerűség jellemezték e kertet.

Séta közben egy kis rétecskéhez ért a bámész csapat. A selymesfü között kristály tiszta vizü ér locsogott. A király kisasszony

örömtől dobogó szívvél szaladt a himes virágu rét felé, társnői alig voltak képesek követni.

A vén udvarmesternő csak a fejét rázta a lányka bohó ugrándozásai felett. Csodálta, hogy — hogy találhat valaki gyönyörűséget ebben a csunya kertben, melyet egészen megutált, mióta puderezett hajába is beleakadt egy, az utra kihajló, szemtelen rózsagaly. . .

A király leányka végre elérte azt a helyet, hol az ér, kis tóvá alakult át. Piczi kis tócsa, alig öt-hat lépés hosszú. Zizegő levelű nád, sás, s más ily érdekes vízi növények árnyalták a tócska vizét. A víz felszínén pompás, fehér vízi rózsák uszkáltak. Ah, mily szépek is voltak azok!

— Ah, mily gyönyörű! kiáltotta a bájos király-leány, közelebb lépett a tóhoz. Talán szakítani akart egy bimbót, vagy talán csak — De ekkor valami, iszonyu, ijesztő dolog történt.

Egy kövér, zöld frakkos vízi béka, mely, a tó szelére kiülve, vadászatott apró rovarok után, a király-leány és a közeledő kíséret selyem ruháinak suhogásától annyira megijedt, hogy rémültében hatalmas ugrással szökött — bele a vízbe. Nagy czuppanás! A felszökő víz-

sabba. Mi örömet látjuk azt, hogy a volt mérsékelt ellenzék harározottabb, nemzetibb irányt követ, — örömmel hallottuk, hogy a nemzeti párt, melynek szereplése a közigazgatási vita alatt nem a legdicsőségesebb volt, hadat üzent a kormánynak, — hanem azon meggyőződésünket el nem hallgathatjuk, hogy a nemzeti párt programját az 1867-iki alapon megvalósítani nem lehet!

Ha Apponyi kormányra jut, maga is meg fog győződni arról, hogy minden törekvései hajótörést fognak szenvedni azon zátonyon, melyet 67-iki kiegyezésnek neveznek. Ezt a zátonyt kell az utból eltávolítani, — mert a míg ezt a zátonyt el nem távolítjuk, addig legszerényebb követeléseinket se valósíthatjuk meg!

Országgyűlés.

A képviselőház ülése október 17-én.

A képviselőház szombati ülésén igen érdekes volt az Apponyi-Szilágyi párbaj. Apponyi nagy beszédet tartott, mely rendkívüli heves s helyenkint személyesen kiélezett támadás volt a kormány, különösen a miniszterelnök s az igazságügyminiszter ellen, de egyúttal valóságos program-kifejtése volt a nemzeti párt-nak. Mert a mérsékelt ellenzék a szombati pártvezéri nyilatkozat szerint, régi nevét ezzel a kétségtelenül jobbhangzásúval cseréli fel, bár aligha kapná meg hozzá a belügyminiszteri engedélyt. Mert hogy a kormány haragszik, még pedig nagyon, arról nyomban tanuságot tett — Szilágyi Dezső, a ki mint a miniszterium vadörja szállott ki, hogy Apponyit irgalom nélkül leteperje. Az igazságügyminiszter dühös volt és kegyetlen, hanem, vagy tán éppen azért, nem egyszer csak lapvágást adott s igazán elevenre csak egyszer-kétszer suhintott. E szónokathleták birkózása minden esetre érdekes látványosság volt s nem politikai jelentőség nélkül való. Ezt a jelentőséget abban látjuk, — hogy a kormány parlamenti képviselését Szapáry Gyöngye kezéből Szilágyi vette át a maga bokszoláshoz szokott markába s ezzel változik a kormány politikája is, a védelemből átmenvén a támadásba. Így szakadt vége az általános vitának, a többség megszavazván a tör-

vényjavaslatot. A részletes vita ma, hétfőn kezdődik, s az előzményekből ítélve igen mozgalmas lesz.

*

Péchy Tamás elnök az ülést megnyitván, az elnöki bejelentések után következő az indemnityról szóló javaslat folytatolagos tárgyalása.

Kaas Ivor báró bizalmatlanságának egyik forrását delegációban látja. A delegáció már negyed század óta működik és így már lehet működéséről ítéletet mondani. Szerinte a kormány nem hatott oda, hogy a delegációkban a Magyarországot megillető külügyi befolyás érvényesíttessék. Fölemlíti, hogy a kormány nem volt képes kieszközölni, hogy egyik hive, gróf Sztáray, a konzulátustól a diplomacziához mehessen át. (Igaz! Ugy van! balról.) Nem tudta a kormány kivinni, hogy a katonai hadapród-iskolák megmagyarosíttassanak. (Ugy van! balról.) Önök, volt Deák-pártiak, — megrontói a nemzetnek. Deák bizonyára nem így tett volna. (Ugy van! balról.)

Egyhang: Itt a 67-es politika visszafejlesztése!

Kaas: A deficitet csak a jövedelmi adók emelésével sikerült eltüntetni. Ezt a népfizeti, ez a nép vagyonából elvett rész. A szabadelvű párt befolyása ezáltal emelkedik, mert a pénz hatalom. De ezt a nép siratja meg. — (Ugy van! balról.) A szabadelvűségről van fogalma, de hogy ez a szabadelvű párt programja volna, azt 17 évi politikai pályája alatt épen nem látta. A közgazdasági politikában, elismeri, látott a kormánynál komoly törekvéseket, de másutt nem. Mikor Apponyi fölemlítette hajdan a kis hitelszövetkezetek életbeléptetését, akkor őt szocializmussal vádolták. (Igaz! balról.) Most pedig a pénzügyminiszter áll elő e szövetkezetekkel. (Ugy van! Igaz! balról.) Hibáztatja a Horvátországgal szemben folytatott kormánypolitikát. Ez az elakuvás politikája; a kormány minden nemzetellenes törekvéssel megalkuszik, példa rá a szász paktum. Ez a kormány programja, ez az ő nemzeti politikája. Ezért tart inkább a függetlenségi párttal, mint a szabadelvűvel. — Ha ő felsége egyszer azt találná tenni, hogy elfogadná Irányi politikáját, akkor vajjon a szabadelvű párt akcióba lépne-e e politika ellen? Azt hiszi, ez esetben Fejérvári volna az első, aki katonásan szalutálva feljábanlaná szolgálatait e politikának (Nagy derűlt-ség.) A kormány iránti bizalmatlanságánál fogva nem szavazza meg a javaslatot, — hanem

csatlakozik Apponyi határozati javaslatához.

Ezután a zárbeszédekre került a sor.

Helfylgnác szerint a miniszterek egy árva szóval sem indokolták, hogy miért kell nekik az indemnity öt hónapra. Polemizál a pénzügyminiszterrel, ki tegnap azt mondotta, hogy a függetlenségi párt az oka a reakciónak. Obstrukcionális beszédnek nevezük azt, ha valaki csak azért beszél, hogy beszéljen. Szilágyi beszéde ily obstrukcionális beszéd volt. (Nagy derűlt-ség balról.) Határozati javaslatát ajánlja elfogadásra. (Helyeslés balról.)

Apponyi Albert szintén konstatálja, hogy a miniszterek nem válaszoltak arra a kérdésre, miért kell az indemnity oly szokatlanul hosszú időre, öt hónapra. Ez a precedens nélküli tény ama gyanút kelti fel, hogy a kormány a házat fel akarja osztani. (Igaz! Ugy van! balról.) A kormány magatartásában következetesség van, elismeri, de az előrelátás hiányának következetessége. (Nagy derűlt-ség és helyeslés balról.) Maró gunnyal, nagy derűlt-ség között polemizált Szilágyival. Örömet fejezi ki, hogy a kormány a közigazgatási vita alatt pihentetett erőit most akcióba hozza. A két miniszter sorompóba lépett a két ellenzéki párt ellen, lehet, hogy az ő személye ellen. Ő ezeket, mint az ő személye ellen intézett támadásokat elfogadja. A miniszterek szerint az ő politikája folytonos változásokon megy keresztül...

Horánszky Nándor. Ezt ő mondja, a köpönyegforgató! (Nagy derűlt-ség balról.)

Szilágyi Dezső: Hipokrita... (Zaj.)

Apponyi Albert szerint ezt mondani lehet, de bizonyítani egy ténnyel sem. Követel magyar nemzeti politikát, mely magából a nemzetből szívhatja erőforrásait. (Zajos helyeslés balról.) A 67-es kiegyezésben biztosított nemzeti jogok máig nincsenek hatályban. Ez az a pont, amelyben pártjának politikája összeütkezik a kormány politikájával. A külföldnek Magyarországról mint önálló államról tudomása nincsen. A katonai affairsnél nem az egyes személyek magaviselete a sérelem, hanem az a tény, hogy az ilyen dolgok megtorlására soha sem tesznek semmit. (Zajos helyeslés balról.) Midőn kitűzi a magyar nemzeti irányt követendő elvül, ezzel korántsem sérti más hazai nemzetiségek érdekeit; de az kétségtelen, hogy a magyar nyelv terjesztése ha-

cseppek összefreccskendeztek magát a királykisasszonyt is.

Felsikoltottak mindnyajan, csak a királyleány — rogyott le hangtalanul, ájultan a selymes gyepre.

A vén udvarmesternő, a ki e közben szinte odaérkezett, ijedtében erejtette tubákos piksziset és rémülten csapta össze (9 és 1/2-es számu) keztyükbe beszorított hatalmas kezeit.

Hála azonban Bonifác-nak, így hitták a kertész legényt, csiklandós illatszerek voltak kéznél.

A királyleány magához tért ájulásából, csak hogy a nagy rémülettől meg nem ult. Elvesztette hangját.

Az udvar-hölgyek felelemtől reszkette vezették vissza a palotába.

A polgárok, kik a királyleány születésnapjának emlékeire szépen fellohogóztak, diszítették házaikat, szomorúan szedték le a díszeket, mikor értesültek a királykisasszonyt ért szerencsétlenségről.

Tudósabbnál tudósabb doktorokat hívtak elő a világ minden részeiből, de biz azok mind nem tudtak segíteni a királykisasszony baján, pedig jól — megfizették magukat. A hosszú receptek csak a királyudvari

„patikárius”-át tették milliommossá. A szegény beteg hiába nyelte a sok, keserű pilulákat s a többi émelgyős orvosságokat. Mind nem használt semmit sem.

Az egész udvar gyászt öltött.

Az öreg király bánatánál csak a kebelében forrongó düh volt nagyobb. Elrendelte, hogy széles birodalma határan belül minden — békát ki kell irtani. Hogy rendeletének nagyobb hatása legyen, jutalmat is tűzött ki, nagy összeget. Minden egyes béka fejére egy tallért és pedig egy — suszter-tallért! Szegény békák!

A kertészt pedig börtönbe vettette.

De mit segített mindez? A királyleány csak néma maradt. Napok, hetek, hónapok teltek el.

A király a világ minden részéből összeszűdítette a tudákos doktorokat. Az egyik jött, a másik ment. A mit az egyik elrendelt, azt a másik ócsárolta, hanem azért segíteni egyik — sem segített.

Majd mikor minden eszűzből kifogytak, előhívták a falu-végi kuruzsló asszonyokat, kóbor cigány-jósnókat, tudákos pásztor-embereket, boszorkány-mestereket, de a királykis-

asszony baján a titkos tudományok sem segítettek.

*

A szegény kertész is sokat szenvedett. Gazdag jutalomra számított és imébörtönbe vettették.

Volt azonban a szegény Bonifác-nak — távol hazájában — egy öreg anyácskaja, ki igen okos és igen tapasztalt asszony volt. — Ez mikor meghallotta fia sorsát, mindjárt elhatározta, hogy fordít egyet azon. Sütött jó molnárpogácsát, nagyokat és sokat. Megölte és megsütötte udvarkertje leglármásabb kappanját is. Szóval magát elelmi-szerrel így ellátva indult a hosszú utra, a — királyi rezidenczia felé. Szerencsésen megérkezett. Egyenesen a börtönhöz ment, a hol a porkoláb kit az izletes kappan pecsenyével vesztegetett meg, végre is beeresztette fogoly fiához.

Rövid felőráig beszélgetett a fiu és anya együtt. Majd távozott az öreg. A porkoláb, ki a sovány délebedet vitte be a fogolyhoz, egész elcsodálkozott, hogy az, kinek ezelőtt szavát sem lehetett venni, most egyszerre oly vigan fűtyörész. Beszédbe elevezett a fogollyal, ki azt követelte, hogy vezessék a király elé, mert ő ismeri azt a szert, illetőleg eszközt,

zánl
kint
magya
nemzet
lyeslés
ismer
akár
vála
(Helye
Fogad
szóló
zaj. Eg
ség.) A
sékelt
párt m
nevet,
lés bal
müköd
mére v
litikát
is, mi
balról)
mány
kai kö
mosítás
municz
terére
tellen
elő vis
hatalm
fog tör
fogadja
eljenz
S
ja a vi
ponyi!
küzdül
balról.
más pá
(Nagy
csak m
oszthat
nemzet
Appony
jobbról
nemzet
S
ja va
A
Ez
bírói fü
S
halaszt
a mely
het hoz
A
gyetlen
szurkál
ban n
beszéd
Majd ki
nagy sz
nul hev
A
királyna
sérte be
csörögt
—
király
sikerül
csak a
keresztj
aranyat
hátadon
A
től elkin
Gyöngé
merven
tört fen
—

zánkban államifeladatnak tekintendő; kiindulási pontja az egységes magyar nemzet (Zajos helyeslés) és minden nemzetiségi zaklatást visszautasít. (Zajos helyeslés.) Magyar csak magyar állampolgárokat ismer, nemzetiségeket nem. — A nemzeti akarat szabad nyilvánítása a választásoknál biztosítottassék, (Helyeslés) és ne állítottassék oda a pártpolitika. Fogadást ajánl, hogy a kuriai biráskodásról szóló javaslatból nem lesz törvény. (Helyeslés, zaj. Egy hang: Ki tartja a fogadást? Derűtlenség.) A különbség a kormánypárt és a mérsékelt ellenzék között az, hogy a szabadelvű párt működése kezdetén fölvetett egy hangzatos nevet, de annak meg nem felelt (Zajos helyeslés balról, mozgás jobbról) az ő pártja pedig működése által nyert jogcímét e névre. Szeméret veti a kormánynak, hogy személyes politikát üz ellene (Ugy van! balról) még akkor is, mikor a kormányt támogatja. (Derűtlenség balról) A közigazgatási reform eszméjét a kormány csak kompromittálta. Őt vádolják politikai köpönyegforgatással, a ki mindig az államosítás híve volt; míg a kormány nemrég még municzipalista volt, most pedig az államosítás terére lépett. (Zajos helyeslés, mozgás) Törhetetlen bizalommal néz a jövő elé, a nemzet elé viszi pártja ügyét. Reméli, hogy az eszme hatalma ezuttal győzelemre fog jutni. Küzdeni fog törhetetlenül. Ezt a javaslatot pedig el nem fogadja. (Hosszantartó zajos helyeslés és tartós eljenzés balról. Zaj jobbról.)

Szilágyi Dezső kötelességének tartja a vitát felvenni. (Zaj. Felkiáltások: Eljen Apponyi! Halljuk! Halljuk!) A nemzet előtt kiküzdjük a csatát. (Zajos helyeslés jobbról, zaj balról. Halljuk! Halljuk!) Apponyi elfoglalja más pártoktól a nemzeti politika jogosultságát (Nagy zaj, — elnök ismételtlen csenget) és azt csak magának és pártjának vindikálja. — Az oszthatatlan magyar nemzet eszméje ma már a nemzet minden rétegében elvé vált és az nem Apponyiék privilégiuma. (Helyes! Ugy van! jobbról. Zaj baloldalon.) Visszautasítja, — hogy a nemzetiségekkel paktumra lépne a kormány.

Szilágyi beszéde után a többség a javaslatot általánosságban elfogadta. A részletes tárgyalás hétfőre halasztottott.

Ezután Dárday Sándor interpellált a birói függetlenség megóvása tárgyában.

Szilágyi igazságügyminiszter hétfőre halasztotta válaszát.

Végül Komlóssy Ferenc terjesztette elő a következő interpellációt a vall. és közokt. miniszterhez:

Tekintettel arra, hogy a kath. közönség tájékoztatást óhajt nyerni a primaciális gazdasági állapotok iránt és mert sokan éppen azért sürgetik a primási szék betöltését, hogy a primacia gazdasági érdekei megóvassanak, tisztelettel kérdelem:

1. Milyen intézkedéseket tett a miniszter ur arra nézve, hogy a primási uradalmak kezelői a széküresedés alkalmával a nagyterjedelmű birtok arányához mért jövedelmet a vallásalap részére biztosítsanak;

2. Intézkedett-e arra nézve, — hogy a jelenlegi gazdasági rendszerhez okvetlen megkívántató fundus instruktus az utód részére megszereztessek;

3. A primási szék késedelmes betöltése és a széküresedés alatt alkalmazott buroratikus adminisztráció nem lesz-e kinos kihátással a primacia gazdasági érdekeire?

Ezzel a nagy zajban lefolyt ülés véget ért.

BELFÖLD.

Oláhoktól visszahódított megye.

Fogaraszvármegye e hó 14-én tartott közgyűlése az által nyert országos jelentőséget, hogy a gyűlésen a nyugdíjaztatott román ajku alispán Gravoin Dániel helyébe, a tősgyökeres magyar Kapocsányi Mór választott meg alispánná. Ezen változás folytán hazánkban ez idő szerint egyetlen román ajku alispán sincs a Fogaraszvármegyének 1848. óta most van először magyar alispánja.

A kassai képviselőválasztás. Kassa város polgárai a napokban gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a jövő évi választásokra Deil Jenőt kéri fel jelöltnek, kormánypárti programmal. Deil Jenő eddig a kassai függetlenségi pártnak volt az elnöke, de ezen a gyűlésen nemcsak leköszönt a 48-as párt elnökségéről, hanem rá is állt a 67-diki kiegyezés alapjára. E lépését azzal okodolta meg, hogy eddigi eszményei megvalósításának időpontja a messze távol ködében van.

Gróf Apponyi Albert, a mérsékelt ellenzék vezére, meglátogatta a függetlenségi párt vezérét, Irányi Dánielt, aki Apponyi látogatását visszaadta. A két államférfi hosszan és behatóan beszélgetett a módoszatokról, melyek szerint, az 1884. és 1887. évi eljárásokhoz hasonlóan, a mérsékelt ellenzék és a függetlenségi párt, a legközelebbi választások alkalmával, az elvi álláspontok teljes fentartása

mellett, egymással kooperálhat. Konkrét megállapodások nem formuláztattak, mert ezek csak az ellenzéki pártok értekezletein meg egyezéssel hozhatók. Az erre vonatkozó pártértekezletek valószínűleg csak a delegációk tárgyalásai után fognak megtartatni.

A millenium megünneplése. A kormány azon javaslatot szándékozik tenni az országgyűlésnek, hogy a magyar állam megalakulásának évezredes emlékünnepé 1895-ben tartassék meg, s azt is tervbe vette, hogy az országgyűlés ünnepélyes ülését, mely egyik fő mozzanatát fogja képezni a milleniális ünnepélyeknek, az épülő új parlamenti palotában tartsa még abban az esetben is, ha a palota építése nem is lenne addig minden részletében befejezhető. Ez ügyben a kormány részéről szűkebb bizottság fog kiküldetni, melynek feladata lesz foglalkozni azzal a kérdéssel, vajjon meg lesz-e valósítható a szóban forgó terv?

KÜLFÖLD.

A közös hadügyminiszter lemond. Bauer közös hadügyminiszter, mint katonai körökben beszélék, kijelentette, hogy még a delegációk összejövetele előtt visszalép, mert a felelősséget a hadügyi budgetért nem vállalhatja el. Beck báró, tábornoki főnök fogja ideiglenesen a hadügyi tárca vezetését átvenni.

Nagy-Bécs költségvetése. A deficit, a háztartások e réme Bécs jövő évi költségvetésében meglehetősen összegben szerepel. Mint ugyanis onnan sürgönyözik, a kiadások több, mint 28 millió frtra rugnak, melylyel szemben a bevételek 25.508.000 forintba vannak előirányozva. A deficit tehát 2.500.000 forint.

Zendülések Spanyolországban. Spanyolország északi részében, különösen a baszk tartományokban az általános inség egyre növekszik. Leonban, Manfrediában és Oviedóban az éhező nép közt zendülés támadt. Aragoniában a helyzet aggodalomra ad okot. A tartományi kormányzók széleskörű óvintézkedéseket tettek a kihágások megakadályozására és a nyomor enyhítésére.

Uralkodók találkozása. Az »Agence Russe« állítása szerint Umberto király közölte Giers miniszterrel, hogy a jövő nyáron egy hajórajjal meg fogja látogatni az orosz czárt. Lehetséges az is, hogy Sándor czár és Carnot elnök valamelyik francia kikötőben találkozni fognak, ha a czár a Középtengeren át tér vissza Oroszországba.

Tallózás.

(Eszmére van szükség. — Uj szótár. — Ugron és a delegáció. — Nil admirari! — A közigazgatási javaslat és a főrendek.)

Magára olvasott a »Nemzet« egyik közlelbi vezércikkében. Azt írja ugyanis, hogy »nem korteskedés kell ennek az országnak, hanem eszme. Nem üres frázis, hanem komoly politika.«

Mi is aláírjuk e sorokat s ajánljuk azokat — a kormánypárt figyelmébe. Ne korteskedjék annyit a kormány, ne játszó a jelszavakkal, hanem folytasson — komoly politikát. Mert a mit eddig művelt, az nem volt komoly dolog, hanem politikai kucséberkedés.

Ha pedig magának eszméje nincs: ott van — a függetlenségi eszme. Karolja ezt fel a kormány s igyekezzék azt megvalósítani.

Erre az eszmére van szüksége Magyarországnak!

Gróf Csáky Albin miniszter, ki annyira szíven viseli a német nyelv tanítását, e kultúrnyelv könnyebb elsajátítása céljából a következő szótárt bocsátotta ki.

A németnek szél (Seele) a lelke; kint (Kind) a gyermeke; az apja fát ér (Vater);

a mely által a király-kisasszonyt beszédre lehet hozni.

A király-kisasszonyt ezen a napon is kegyetlenül megkínózták a doktorok. Tüzes tüvel szurkálták. A szegény áldozat bár kinjában nyögött és sóhajtozott, szöb beszédre még se tudták hozni. — Majd kimerülten rogyott ágyára. Beszéd, szép, nagy szeméit lehunya, halványan, mozdulatlanul hevert ágya puha párnáin szegény.

A porkoláb, ki előzőleg jelentést tett a királynak a fogoly nyilatkozatáról, ép ekkor kísérté be a szobába Bonifácot, kinek lánczok csörögtek lábain.

— No fiu, szólott hozzá kegyteljesen a király — most mutasd meg tudományodat. Ha sikerül meggyógyítanod leányomat, akkor nem csak a — »re pülős zama« rend nagykeresztjével diszitem melledet, de ráadásul annyi aranyat is adok, a mennyit éppen elbirsz a hátadon!

A kertész fiu közelebb lépett a doktoroktól elkínzott beteghez, ki szenderegni látszott. Gyöngéden megfogta finom, fehér kis kezét és mereven tekintett a leány felig nyitott, megtört fényű szeméibe.

— Szegény király-kisasszony, szólott részt-

vevő hangon, még alig huszonkét éves és már is ily szerencsétlen!

Ezen megjegyzésre élettéljes pir futotta át a királyleány gyenge arcát, melle lázasan pihegett és bár nagy erőfeszítéssel, de mégis egész érthető hangon a következő szavakra fakadt:

— Tévedtél Bonifác, mert még 19 éves sem vagyok egészen! Visszanyerte a beszélő képességét.

Paulus.

Felhívás előfizetésre.

A fővárosi s vidéki lapok hasábjain 1887-től mostanig megjelent költeményeimre hirdetek előfizetést. Első verskötetem, mely 1887-ben jelent meg, a sajtó elismerésével találkozott s ez buzdított arra, hogy első kötetem megjelenése óta irt költeményeimet külön kötetben közrebocsássam. Buzdított az a kedvező fogadtatás is, melyben a fővárosi sajtó újabb költeményeimet részesíté. Ifjuságom viszhangja lesz e verskötet, »Ifjú évek« czímmel bocsátom közre s folyó évi nov. hó végén kerül ki sajtó alól. A vaskos kötet diszes kiállításáról Bernovits Gusztáv nyomdája kezkesedik. Előfizetési ára füzve 1 frt, diszkötésben 2 frt, 5 előfizető után egy tisztelet-példány jár. Előfizetési pénzek nevemre (Kassa, városháza) küldendők. — Tisztelettel Sárosi Árpád.

eczetje eszik (Essig); az olaja öl (Oel); szalad a salátája (Salat); mász (Maas) a pintje; jár (Jahr) az esztendeje. Esője régen (Regen) volt; szegény is az áldása (Segen); hanem azért háj (Heu) a szénája; mert vizen (Wiesen) a rétje; de csak mégis rossz (Ross) a lova. Ha tűz van, fáért (Feuer) kiabál. Gebedt (Gebet) az imádsága s ha meghalt, tót (Tod) veszi ki belőle a lelket.

Ugron Gábor és társai be akarnak menni a delegációba. Miután ők már régebben kitéptek a függetlenségi és 48-as pártból, megtehették ezt a nélkül, hogy elveiket ismét feláldozták. Ők — úgy mondják — gyakorlati politikát akarnak üzni s hogy az ellenőrzést a delegációban is gyakorolhassék, azért vágyakoznak e közös-ügyes bizottságba.

Ha tehát ők azt hiszik, hogy a delegációba való bemenetel által valami tényleges eredményt érnek el: ám menjenek be. Csak egy felett csodálkozunk.

Ugron Gábor ugyanis még ezelőtt egy évvel határozottan kijelentette, hogy rendes körülmények közt megbocsáthatatlan bűn lenne a delegációba való bemenetel; hanem csak nagy alkalmak tennék megengedhetővé. Ilyen nagy alkalom gyanánt három esetet jelzett: 1. ha orosz háború fenyeget (ekkor nem a delegációba, hanem a harcztérre mennének); 2. ha más ellenzék nem volna a képviselőházban, egyedül a függetlenségi párt (hiába akarna az bemenni a delegációba, a kormánypárt nem eresztene be, mint a hogy most nem ereszt be Ugronékat); 3. ha a függetlenségi párt többségre jutna, (Akkor se menének be, hanem eltörölnék a delegációt!)

Nos tehát, midőn e három feltétel közül egyik se teljesedett be, nem csodálatos-e, hogy Ugron mégis be akar menni a delegációba?!

Külömben nem csodálkozunk mi már semmi felett. Midőn Deil Jenő, a kassai függetlenségi párt volt elnöke, képes elfogadni a kormánypárti képviselőjelöltséget: akkor mit csodálkozunk rajta, ha Ugron meg a delegáció közös-ügyes vizében akar — nem mondjuk, halászni — hanem lubiczkolni?!

A méltóságos főrendek szintén elfogadták a két pa'agrafusba gyömöszölt közigazgatási javaslatot. De míg a főrendek hazafiasabb része aggodalmát fejezte ki e javaslattal szemben, mely a miniszteri omnipotencia csirait rejti magában, addig a kis Gyulai Pál, e mérges kritikus, nem talált abban semmi kifogásolni valót, sőt erélyesebb rendszabályokat sürgetett a képviselőházi kisebbség ellenében, mely — nézete szerint — a törvényhozás szakadatlan működését meggátolja.

A Gyulai Pál fenyegetéseitől senki se ijedt meg. Tudják azt, hogy Gyulai epés ember s az ilyen embernek sokat megbocsátanak. Valamint azt is tudják, hogy ha a közigazgatási javaslatot nem egy magas állású államtitkár, hanem egy kezdő író szerkesztette volna, Gyulai Pál azt épen úgy lebunkózta volna, mint a hogy ledorongolta hajdan a Jókai legjobb regényeit, midőn Jókai nem volt még vele egy politikai párton!

Sarló.

Ujdonságok.

* **Elvtársainkhoz!** Az orsz. függetlenségi és 48-as párt szombati értekezletén a választások kérdésében a következő határozatban állapodott meg:

1. A függetlenségi és 48-as párt vidéki tagjai a központ nevében az elnök által hova-előbb felhivandók, hogy a következő általános képviselőválasztásokra való tekintettel haladéknélkül szervezkedjenek; a megtörtént szervezkedésről a központot értesíteni szivesek legyenek és ha netalán a szervezkedés elősegítése végett a központból valakit kiküldeni óhajtanak, az iránti kívánságukat idejekorán nyilvánítsák.

2. A központ még a folyó október hónapban tartandó értekezleten meg fogván állapítani; a választásoknál a többi ellenzéki pártok, illetőleg árnyalatok irányában követendő magatartását; felkéri vidéki elvtársait, hogy ezen elhatározást bevévni s addig az említett pártok illetőleg árnyalatokkal semminemű egyezkedésbe bocsátkozni ne méltóztassanak.

3. Hogy a párt elvárja minden tagjától, miszerint a vegrehajtó bizottság felkérésére a pártnak országszerte leendő szervezésében buzgón közreműködni fog.

* **Egyházi közgyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma tegnap d. e. — Némethy Lajos ev. ref. lelkész és Szűcs István főgondnok elnöke alatt — látogatott közgyűlést tartott. Simonffy Imre polgármesternek azon intézkedéseért, hogy a néhai püspök halála alkalmából az egyház részéről kiadott gyászjelentések a városi nyomdában díjmentesen nyomattak: köszönet szavaztatik. Olvastatik a szatmári ref. egyház, Ferencz József unitarius püspök s Davidházy János esperes részvét-irata, Révész Balint püspök halála alkalmából. Tudomásul vétetnek. Az esperes kéri a lelkészi díjlevél beküldését, hogy a pályázatot meghirdethesse. A szükséges intézkedések előkészítésével s véleményes javaslattal készítésével küldöttség bizatik meg, mely küldöttség tagjai: Szűcs István főgondnok, továbbá Némethy Lajos, Kiss Albert, Beke Mihály, Tóth Sámuel, Sz. Szabó József, Kovács József és Somogyi Pál. — A zsinati pót-képviselők választásánál a debreczeni egyházmegyében abszolút szavazat-többség nem érvényes, az esperes a legtöbb szavazatot nyert jelöltek közt új szavazást rendelt el. A debreczeni egyház a maga 6 szavazatát korábbi jelölteire adja. Somogyi Pál főjegyző előterjeszti az iskolaszék végzését a nőnevelő intézet mellett felállítandó női kereskedelmi tanfolyam tárgyában. (Szombati lapunkban részletesen ismertettük ezen ügyet. Szerk.) A közgyűlés egyhangú helyesléssel elfogadja a kereskedelmi tanfolyam felállítását s jóváhagyja az eddigi intézkedéseket. Karai Sándor az iránt szólal fel, hogy a kereskedelmi akadémia tanárai, kik a női kereskedelmi tanfolyamon tanítani fognak, heti óra után ne 40, hanem 50 frt tiszteletdíjat kapjanak, — hisz 50 frtért is csak az ügybuzgóság kifolyásából vállalhatják el a tanítást. Hasonló értelemben szólal föl Dr. Legányi Gyula, hivatkozván arra, hogy a tanfolyam költségvetésénél ugyis felesleg mutatkozik. A közgyűlés az iskolaszék javaslata értelmében határoz, — azaz a tanárok törzsfizetését 40 frtban állapítja meg, de ha a remélt felesleg az iskolai év végén tényleg meg lesz, akkor ez a fizetés — heti óránként — 50 frtra kipótolatik. A további teendő a felügyelő bizottságra ruháztatnak. A presbyterium tagjainak egy része közelebb ki fog sorsoltatni; azok, kik presbyter-választási jogukat fent akarják tartani, egyházi adójukat decz. hó 10-éig tartoznak kifizetni. Hosszabb vitát idézett elő a czelegled-utcai lelkész fellejtése és bordepu-

tátuma, melyet a város még mindezekig nem szolgáltatott ki. Addig, míg a város intézkedni fog ez ügyben, az egyház gondoskodik azoknak kiszolgáltatásáról. (Mi a magunk részéről nagyon csodálkozunk a felett, hogy e kérdés megoldásával a városi hatóság oly sokáig késlekedik. Néha gyorsabb is tud lenni! Szerk.)

* **Egyházkerületi közgyűlés.** Nov. 18-án egyházkerületi közgyűlés lesz. Ugyanekkor gyászünnepély tartatik néhai Révész Balint püspök emlékezetére. Az elnökség az emlék-beszéd tartását Tóth Sámuel egyházkerületi főgyőzre bízta. Valószínű, hogy az egyes egyházközösségek is fognak tartani saját körükben gyászünnepélyt. Erre vonatkozólag az egyházkerületi közgyűlésen indítvány fog tétetni. — A püspöki iroda Debreczenben marad s ha fontosabb ügyek adják elő magukat, a helyettes püspök bejö azokat intézni, a folyó ügyek intézésére pedig az egyházkerületi főjegyző kérésére fel-

* **A főreáliskola.** Említettük, hogy a miniszter nem fogadta el a főreáliskola helyiségeül följajlott hatvan-utcai telket, melyet e célra mi is alkalmatlannak mondtunk. A városi tanács fölír a miniszterhez, hogy e telek elfogadására rábírra. Nem hisszük, hogy e felíratnak eredménye lenne!

* **A Debreczeni Protestáns Lap** szombati száma két ivnyi tartalommal jelent meg. E szám legnagyobb része Révész Balint emlékezetének van szentelve. Közli a megboldogult püspök életrajzát, temetését, a széles körű részvét nyilvánulásait, valamint közli a temetés alkalmával mondott gyászbeszédeket — hiteles formában. Az a világlap ugyanis, mely e beszédeket monopolizálta, elferdítve közölte azokat, úgy, hogy megérteni nem lehetett, ellenben a »D. P. L.« közlése teljesen hű. A katonai zenekarra vonatkozólag, mely a temetés alkalmával közreműködött, a mit mi — mint a katonaság részéről jövő jól eső előzékenységet — kiemeltünk, de a mi ellen a »D. E.« hasábjain felszólalás történt, a következőket írja a »D. Prot. Lap«: »Sokaknak feltűnt, hogy katonai zenekar is szerepelt a temetésen. E dolognak története van, melyet kötelesek vagyunk elmondani. Bolla tábornok értesülvén püspökünk haláláról, azonnal kiadta a rendeletet, hogy a temetésen működjen a katonai zenekar is. Erről értesülvén a presbyterium, kérte a tábornok urat, hogy álljon el ezen szándékától, miután a zenekarral való temetés a mi puritán szertartásainkkal nem fér együvé. A tábornok ur azonban határozottan és katonásan kinyilatkoztatta, hogy ez a legnagyobb kitüntetés, melyet ő, a katonai polgár embernek adhat, s ő ezt meg is akarja adni. Abban rendelkezhetik a presbyterium, hogy az ő katonai ne menjenek be a templomba és a temetőbe, s ide nem is fognak bemenni, de attól, hogy az utczán megadja a megboldogultnak e tiszteletet, őt el nem tilthatja senki.« Nem volt tehát semmi megbotrántoztató abban, hogy a temetésen a katonai zenekar is részt vett, sőt éppen elismerés és köszönet illeti Bolla tábornok urat azért, hogy püspökünknek e végtisztességet megadta!

* **A Debreczeni Protestáns Lap** folyó évi 42-ik számában megjelent néhai Révész Balint püspök életrajza és nekrológja. A fölötté tartott beszédek és imádságok: Balogh Ferencz hittanár beszéde a főiskolai ravatalnál. Szász Domokos püspök imádsága. Szász Károly püspök búcsúztatója a nagytemplomban. Szeremley József esperes siri beszéde a temetőben. A részvét különböző nyilatkozatai. A két ivre terjedő szám ára 20 krajczár. Kapható a főiskolai háznagy hivatalnál és a helybeli könyvkereskedésekben.

* **Halálozás.** Későn küldetvén be hozánk a gyászjelentés, csak most emlékezhetünk meg Széll János 1848/49-iki honvédhadnagynak, Debreczen város volt főszámvevőjének és nyug. pénzügyi titkárnak elhunytáról, ki f. hó 16-án, életének 64-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Tegnap d. u. temették el általános részvét mellett. Temetésére kivonultak az egyenruhás honvédek is. Béke hamvaira!

Non plus ultra adó. A pénzügyminiszter lángelméje új adót talált föl. Ezután a családi értesítőkre, mint minősített anyakönyvi kivonatokra, annyi ötven krajczáros bélyeget kell ragasztani, ahány születési, esketési, vagy halálzási eset van benne föltüntetve. A katonai ügyekben kiadott kivonatok ez általános szabály alól kivételt képeznek. — Majd elkövetkezik még az is, hogy az ötven krajczárt nem a bizonyítvány kiállításakor, hanem mikor megszületünk, megnősülünk, vagy meghalunk, azonnal ki kell fizetni s a stempilt bölcsőre, menyasszonyi koszorúra és koporsóra ragasztja föl a fináncz.

* **Lelkészjelölés.** Az ér-adyoni lelkeszi állomás betöltésére, a f. hó 12-én Székelyhidon tartott lelkészjelölés alkalmával, 11 pályázó közül: Csuka Ferencz kereszturi rendes, Kiss Ferencz debreczeni, Holkó József n.-kerekli, Jakab József g.-petrii, Besse-nyei Imre k.-kerekli segédlelkészek jelöltettek ki. A választás nov. 8-án fog megtartatni.

* **Ellopott posztkiszli.** A Kókán szelleme ismét kísért és pedig ezuttal Debreczenben. A posztkiszli tolvajok hasonlóak az — Orbán lelkehez, ma itt Debreczenben, holnap Kukutyinban, ha ugyan van ott is posztkiszli. Üres kézzel sohasem járnak, mindig egy-egy posztkiszli megy el velök, mert — viszik. A rendőrség pedig »hirhedt botjával« üti a — nyomukat, persze oly elővigyázattal, hogy senkiben kár ne essék, az az, hogy a posztkiszli se kerüljön meg, de azért a tolvaj is menedéket találhasson egy — szebb házában. A Széchényi-utca végén volt egy szerény, négyszögletes, zöld szekrényke, mit hivatalos nyelven »posztkiszlinek« is neveznek; ez tünt el rég megszokott helyéről és pedig talán már tegnap vagy, hogy keveset ne mondjunk, talán már tegnapelőtt este. Egy ürge-fürge, fitos orru szoba czicza vette észre ma reggel a posztkiszli hiányosságát. Épp egy »szelermetes szép levelet« akart abba bédobni, melyet a Jóska gyerekek iratott, ki »Nagy Bécs« városában eszi a császár tápláló kenyerét. Mikor észre vette, hogy a posztkiszli nincsen sehol, először megrökönyödött, majd magához térve, odaszaladt a sarok bakterfáját támogató »lendörhöz« és jelentést tett annak a dolgok mikénti állásáról. A böics rendőr jegyzőkönyvet vett fel a tényállásról és most keresik — keresik az eltűnt posztkiszlit. A kis fitos orru szobacizczát most csak az vigasztalja, hogy nem tegnap dobta be a levelet a posztkiszlibe, mert akkor az is elveszett volna, pedig az a csunya Béla urfi, a jogász nem ír olcsóbban, mint három eskékért levelet, annak a — szüknadrágos, deli baka gyerekek, a ki ugyan most távol a Széchényi-utcai kis szobacizczustól, de a kiért a Nani szive még mindig változatlanul és egyre lángol. És hogy ez csakugyan így van, annak meg az a gonoszont Béla urfi a legjobb megmondhatója!

* **Román ügynökök Biharmegyében.** Nyugtalanító jelenségekről értesítik a nagyváradi lapokat. Romániai ügynökök, akik az erdélyországi munkásokat mézes-mázos szóval tömegesen csalogatják ki Romániába: működésük színterét áttették Biharmegyébe is. A fekete-erdői üvegghuta munkásai körében minden kétséget kizáróan mutatkoznak az ágensek bujtogásának nyomai. A munkások egy része kiállott a munkából s hivatkozva arra, hogy ők már előleget is vettek föl a romániai ágensektől: Romániába készülnek. A fekete-erdői huta, illetőleg az »egyesült magyarhoni üveggyárak« jogi képviselője: dr. Radó Ignác, erélyes rendszabályokat sürget az elbolondított munkások ellen.

* **Az ártézi kut.** Kevesen tudják, ezeknek pedig van hozzá eszük, hogy el ne árulják, micsoda munka foly a nagytemplom előtt. Kétségbe sem vonható, hogy nem sokára Debreczen, a mi jó Debreczenünk a világegyik leghíresebb nevezetessége lesz, mert nem kevesebbet terveznek itt, mint hogy keresztül furják az egész földtekét! Miért van e nagy munka? S mi célja volna evel a nemes tanácsnak? Kérdehetik olvasóink. Semmi más, könnyen meg lehet reá felelni, minthogy a földrengéseknek elejét vegyék. Ugyanis, ha a földgömb egy vasruddal össze lesz kötve,

ez az összekötő kapocs lehetlenné fogja tenni a földrengést. Hogy mi igaz belőle, azt mi nem kutatjuk, de ez az állítás még sem nélküli a valóság látszatát, mivel a — »köpködő kaszinóban« is így beszél. Aztán meg ha a »kaszinó bölcssei« nem mondanák is, mégis kell valaminek lennia dologban, mert már több mint három év óta dolgoznak az ártézi kuton.

* **Halálozás.** Veszprémy Johanna kisasszony, a Veszprémy-család legidősebb tagja és feje f. hó 19-ik napján, hajnali 2 óraker szívrohamból következében, életének 67-dik évében, hirtelen meghalt. A ritka szívjósággal megáldott és tevékeny háziasszony halála nem csak a kiterjedt rokonságban, a Veszprémy, Poroszlay, Simonffy, Baranyai stb. családokban kelt méltó részvétet, de mindazokban, kik a boldogult szerény, kedvelt egyéniségét közelebről, vagy csak távolabbról is ismerték. Veszprémy János kuriai bíró, Veszprémy László városi hivatalnok, Veszprémy Károly főiskolai pénztári ellenőr, özv. Virág Nándorné szül. Veszprémy Josepha urfi a páratlanul szerető jó testvért siratják az elhunytban. Temetése a péterfia-egymalom-utcai családi háztól f. hó 21-ik napján, szerdán d. u. 3 ó. leend.

* **Esküvő.** Dr. Szalay Béla orvos és özv. Boránd Gyuláné szül. Ring Aloiza ma 11 óraker esküdtek egymásnak örök hűséget. Áldás és boldogság kísérje a tiszta szeretetből kötött frigyot.

* **Egy törvényhatóság részvéte.** Szabolcsvármegye közgyűlése elhatározta, hogy Révész Bálint debreczeni volt lelkész és a tiszántuli ref. egyházkerület nagydíjdemű püspökének elhalálása alkalmából, részvétiratot intéz gyászoló özvegyéhez.

* **Falburkolat szerelmes levelekből.** Természetesen a történet színhelye — Amerika. Hol is juthatott volna eszébe másutt, mint Amerikában, egy 18 éves lánynak, hogy szobájának falait szerelmes leveleivel ragassza tele. A szobán forgó miss fiatal korának daczára, máris annyi szerelmes levelet kapott, hogy jókora termének mind a négy falát már majdnem egészen kitapátázza azokkal. Legfelül a szerelmes leveleket rakta s ezek után következik a többi, a szerint, amint súlyt fektetett az epedő yankee-kra. A még hiányzó szerelmes levelekről azt tartja, hogy a legközelebbi három hónap okvetlenül azokat is behozza. A meglévő levelek kelet szerint vannak rendezve. A missnek azonban meg volt az a kiméletes tapintata, hogy a levelekből az aláírásokat valamennyinél kitörölte.

* **Keressd a nőt.** Kint a város nyugoti részén történt az este, hogy két társaság, melynek tagjai mind kötyögások voltak, valamin — állítólag a nőn — összekülönbözött. Szót szó követett, majd nemsokára tetteleg is — érdekelni kezdték egymást. Tüzes-vérű muzsafiak voltak az egyik párton, Hermes számító utódjai, állítólag — a rőf nemes lovagjai voltak a másik szenvedőleges párton. A küzdelem hosszas, de nem véres volt. Eltört két bot, egy esernyőnyél, betört egy fényes tetejű czilinder, két kemény kalap, meg egy gyöngébb szerkezetű koponya csont. A szét és elszakgatott ruhákról, nem szólunk, de azt hisszük, hogy a »schneider« reperálási kontója se kevés lesz. A küzdelem Hermes ivadékainak leveretésével végződött. Elszaladtak és így a muzsafiak lettek a harcztér urai. O tempora! O mores!

* **Gyászjelentés.** A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének tisztikara fájó érzettel tudatja felejthetlen hű kartársa Szabó Benedek urnak, m. kir. államvasuti ellenőrnek, élete 45-ik, buzgó szolgálata 22-ik évében, folyó évi október hó 18-án, agyszélhűdés folytán történt elhunytát. A boldogult kartárs hűlt tetemei folyó évi október hó 20-án, délután 4 óraker fognak a róm. kat. egyház szertartása szerint a kis-várad-utcai »Európa« házból a Szt.-Anna-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise folyó évi október hó 21-én, reggel 8 óraker fog az egek urának bemutatatni. Debreczen. 1891. évi október hó 18-án. Emlékezetünk lengjen hamvai felett!

* **Kereskedelmi akadémiánk** idei esti szótanfolyamára 37 férfi és 3 nő jelentkezett hallgatónak. A rendes előadások holnap (ked-

den) kezdődnek, s azontul jelentkezők már nem vehetnek részt.

* **Értesítés.** Több oldalról hozzám intézett kérdézősködékre, válaszólag van szerencsém a t. cz. közönség ez iránt érdeklődő részét szives tudomásba juttatni a felől, hogy sz. kir. Debreczen város történelmének általam 1871-ik évben kiadott 3 kötetes műve teljen ép és felvágatlan állapotban nálam, alólírott nál, itt helyben Kis-Csapó-utcai 767 sz. a. lakásomon még néhány példányban kapható és leszállított áron 4, azaz négy o. é. frt. készpénz lefizetése mellett megszerezhető. Debreczen 1891. okt. 18. Szűcs István.

* **Lövészet.** Az október hó 18-án tartott lövészet alkalmával díjat nyertek: legjobb mélylövessel Weszter István 1 db. 2 ftos tallért, legtöbb körlövessel Fürst Ödön 1 db 1 ftos tallért.

Több rendbeli

ajtó k

és

cserépkályha

eladó. Bővebbet a **kiadóhivatalban.** 460. 2—1.

2160. tk.

1891.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szoboszlói kir. járásbírószág mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szabó Daniélné Meizner Terézia önkéntes árverési ügyében, az árverés a szoboszlói 112. számú tjkvben A + 1. alatt foglalt 121. h. számú 1623 sorszámú ház és udvarra 200 ft, a szoboszlói 6886 sz. tjkvben A + 1. alatt foglalt 5638 h. számú 1 hold 1250□-ól aranyzegi szántóföldre pedig 329 frtban megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. november 3-ik napján, d. e. 9-óraker a szoboszlói kir. járásbírószág árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverésen szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban kiküldött kezéhez letenni.

Kelt H.-Szoboszlón, 1891 augusztus 22.

Lengyel,

királyi járásbíró.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Irta: **Dumas Sándor.**

Fordította: **Publik Ernő.**

(Folytatás.)

— Hát mit ért akkor azzal, hogy látott a szemeivel?

— Felösmerte a bűnhődésben rejlő üdvösséget. Neve és emléke tisztelt a földön, ő pedig a mennyben az örök boldogság részese.

— Minő korban nyitak fel szemei?

— 35 éves korában!

— Akkor már késő, mert én már 40 éves vagyok!

— A megtérés soha sem késő, tanította az Ur Jézus Krisztus.

— Ugy veszem észre — mondá éles tekintettel — ön nagyon a szíven hordja ezeket az ezüst holmikát!

— Csalódom, én a lelki üdvösségetet hordom szivemen.

— A lelki üdvösségetet? Ne csinálj ilyen rossz élczeket!

— Hát bebizonyítsam neked, hogy én ki-

zárólag csak a lelked megmentéséért fáradozom?

— Rendkívül megörvendeztetnél vele!

— Nos hát, mire becsülöd ezt a zsákmányt?

— Hát — mondá a rabló mosolygó pillantást vetve a tárgyra — megérnek 1000 tallért!

— 1000 tallért?

— Többet is megérnek ugyan, de a zsidók legalább is a $\frac{2}{3}$ -ad részét lealkudják!

— Jer hát velem!

— Hozzad?

— Igen, hozzám a paplakba! Van vagy 1000 frankom ott, azt odaadom neked előlegül a váltásdíjba!

— Hát a többi?

— Papi szavamra esküszöm, hogy a többi is megkapod; anyámnak van egy kis falusi birtoka, azt néhány nap múlva eladom, s a 2000 frankot megadom.

— Igen, te valami csapdába akarsz most engem becsalni!

— Tudom, hogy ezt magad se hiszed!

— Nem, — igazad van — ezt magam se hiszem!

— Ő sötéten bámult maga elé.

— Tehát a te anyád gazdag?

— Az én anyám szegény!

— Igy hát tönkre teszed?

— Ha megmondom neki, hogy tönkretételének árán egy szegény lelket mentettem meg, ő meg fog áldani. Egyébiránt ha nem maradna is semmije, hozzám jöhet, s én örömet elartatom őt.

— Elfogadom az ajánlatot — mondá — jer!

— Jól van — szólottam — de várj egy kicsit!

— Mire?

— Előbb zárd be ismét a tárgyakat a szekrényekbe, ez szerencsét fog hozni számodra.

— A rabló mintha bosszankodott volna önmagában, hogy a hit győzött akaratán, összeráncolta homlokát, aztán visszarakta a szent eszközöket a szekrénybe és gondos figyelemmel bezárta azt.

— Jer! — szólott ezután.

— Előbb vess magadra keresztet! mondam neki.

— Ő gúnyosan akart nevetni, de a mosoly megfagyott ajkain.

— Végre is keresztet vetett magára.

— Most már kövess! — mondam.

— Kimentünk a kis ajtón s alig öt perc alatt a lakasomra értünk.

— Bármily rövid volt is az út, a rabló nagyon nyugtalannak látszott s félve kémlelődött körül, mintha attól félt volna, hogy törbe esalom.

— Mikor haza érkeztünk, megállott az ajtó előtt.

— Nos, mi lesz az 1000 frankkal? — kérdé.

— Várakozz! — felelém.

— A kandalló parázsán meggyújtottam egy gyertyát, aztán kinyitottam egy szekrényt s kivettem belőle a zacskót.

— Nesze! — mondam.

— Ezzel odaadtam neki a zacskót.

— Hát a többi 2000 frankot mikor kapom meg?

— Engedj rá hat heti határidőt!

— Nem bánom, legyen hát hat heti határidőd!

— Kinek adjam oda a pénzt?

— A rabló egy pillanatig gondolkodni látszott.

— A feleségemnek! — szólott aztán.

— Jó lesz!

— Hanem neki nem szabad tudnia, hogy honnan került a pénz s hogy hogyan szereztem azt!

— Légy nyugodt, sem ő, se más nem fogja megtudni. Te meg a szűz oltalmában álló templomok ellen, kiváltképp a Notre Dame ellen soha sem fogsz törni!

— Soha!

— Szavadra?

— Becsület szavamra!

— Menj barátom és ne vétkezz többé!

— Én kezemmel intettem neki, hogy távozhatik.

— Pillanatig habozni látszott, aztán óvatosan kinyitotta az ajtót és eltűnt.

— Én térdre borultam és imádkoztam ez emberért.

— Be se végeztem az imát, mikor az ajtón kopogást hallottam.

— Szabad! — kiáltám hátra sem fordulva.

— Valaki belépett a szobába, de amint engem imádkozni látott, megállott.

— Mikor bevégeztem az imát s hátrafordultam, az ajtó előtt L'Artifaille-t pillantottam meg, hóna alatt a zacskó arannyal.

— Ime — szólalt meg ő — visszahoztam neked a zacskót az 1000 frankkal!

— Az én 1000 frankomat?

— Igen, a többi is elengedem neked!

— De azért remélem, hogy megtartod az ígéretet, melyet nekem tettél?

— Igen!

— Tehát megbántad a dolgot?

— Tudom is én mi lett, elég az hozzá, nekem nem kell a te pénzed!

— A zacskót letette az asztalra.

— Aztán mintha kérdeni akart volna még valamit, állott az ajtó előtt, de látszott rajta, hogy amit kérdezni akar, nehezebbre esik.

— Mit akarsz? — kérdém. — E tetted nemes volt. Ne restelj ezután is nemesen cselekedni!

— Nagy tiszteletben tartod a sz. szűzet? — kérdé.

— Igen!

(Folyt. köv.)

Színház.

Szintársulatok állomásai.

Aradi Gerő Arad, Balogh Árpád N. Surány, Bárdy Lajos Szarvas, Batory Endre Mezőhegyes, Beke Gyula Mátészalka, Bokody Antalné Szászváros, Csóka Sándor Nagybánya, Ditrői Mór Kolozsvár, Deréky Antal Nagy-Enyed, Fábian László Apatin, Fehérvári szintársulat Szombathely, Gerőfi Andor Nagy-Abony, Gáspár Jenő M.-Kövesd, Halmay Imre Besztercebánya, Jeszenszki D. Letenye, Károlyi Lajos Rozsnyó, Kárpáthi György Szeghalom, Kömley Gyula N.-Mihály K r e c s á n y i Ignác T e m e s v á r, Leszkay András Debreczen, Laeg Ödön Moór, Makó Lajos Szeged, Mezey Béla Újpest, Nagy Paula Feled, Pesti és Dobó Pápa, Polgár Károly Székesfehérvár, Rakodczay Pál Igló, Simándi Zsigmond Késmárk, Somogyi K. Győr, Szathmáry Károly Deés, Tiszay Dezső Kassa, Völgyi Ödön Högész, Veszprémi Jenő Szolnok, Zoltán Gyula . . . Saghly Zsigmond Sárospatak, Magyarország területén tehát okt. elsejétől kezdve harminczöt rendes társulat működik.

TÖRVÉNYSZÉK

Brailában elfogott biharmegyei

gyilkos. Egy 20 év előtt történt büntény véreskezű hőst fogták el Brailában. Nagyon súlyos gyanu terheli, az, hogy ő követte el 1872-ben Mieskén azt a gyilkoságot, mely mind máig kiderítetlen maradt. Játsszótársával összekapott a kártyán, aztán mikor hazament: orvul lelőtte. A tett után nyomtalanul eltűnt. Elhagyta a családját, feleségét, gyermekét, futott a büne sötét árnya elől. És most a felesége révén akadtak rá Biró Daniélre, hogy Brailában van. A brailai törvényszék elfogta a

gyanusítottat, aki ott Dospoli nevet visel s tagadja, hogy ő volna az egykori Biró. Brailából két fényképet küldtek róla, hogy azok által állapítsák meg a személyazonosságát.

Rohán herceg bűnügye.

Nem régiben említettük, hogy Rohán Benjámín herceget Párisban in kontumáciám elítélték. Rohán hg. e balesetének története ez: Pollack bankárnak volt két Teniers-festménye, a melyeknek értékét összesen 30.000 frankra becsülték. A bankár el akarta adni a két képet s megbizta Lavenu ügynököt, hogy szerezzen vevőt. Erre Rohán herceg jelentkezett, de csak részletfizetés mellett akarta átvenni a képeket. Pollack eleinte nem akart ráállni ily üzletre, végre azonban beleegyezett és elküldte a képeket a herceg lakására, a ki kötelezettséget vállalt három hó alatt a mondott összeget kifizetni, vagy a képeket visszatenni. A herceg alig hogy átvette a képeket, a becsesebb darabot 3600 frankon eladta. A három hónap elmúlt és a herceg nem fizetett, sem a képet nem adta vissza. Így jutott Rohán a vádlottak padjára, ha ugyan megjelent volna. Ügyvédje ment el helyette, a ki kijelentette, hogy nincs személyes vagyona, de neje dúsgazdag s 50.000 frankot ad neki évente. A bíróság a herceget négy hónapi fogházra, 2000 frank pénzbírságra és 25 ezer frank megtérítésére ítélte.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

Október 17-én. Buza tavaszra 10.84 pénz 10.86, őszre 10.73 pénz, 10.75 áru. — Tengeri 1892 máj. — jun. 5.68 pénz, 5.69 áru. Zab tavaszra 6.12 pénz, 6.13 áru, őszre 6.06 pénz, 6.07 áru. — Kaposztarepcze aug.—szept. 13.75 pénz, 13.85 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Oktober 16.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Őreg nehéz (páronként 300—400 kilgron felüli súlyban) —, —, —. 2) Őreg közép (páronként 300—400 kilgron súlyban) —, —, —. 3) Fialat nehéz (páronként 320 kilgron felüli súlyban) 46.50—47.— 4) Fialat közép (páronként 251—320 kilgron súlyban) 48.—48.50— 5) Fialat könnyű (páronként 250 kilgronig terjedő súlyban) 50.—50.50 II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 kilgron felüli súlyban) —, —, —. 7) Közép (páronként 220—280 kilgron súlyban) —, —, —. 8) Könnyű (páronként 220 kilgronig terjedő súlyban) 49.—50.—. III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 kilgron felüli súlyban, 46.50—47.— 10) Közép (páronként 220—260 kilgron súlyban) 46.50—47.— 11) Könnyű (páronként 220 kilgronig terjedő súlyban) 47.—48.— Sertés létszám: októb. 15 napján volt készlet 133.019 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizott való sertés —, —, —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 1818 drb.

Törvényjavaslat a mezőgazdaságról.

A már évek óta húzódó mezőrendőri törvényjavaslattal, mely az országos magyar gazdasági egyesület többszörös és részletes tárgyalásából kifolyólag javaslatai után nagyobb arányokban és az egész mezőgazdaságot felölelően van a földművelési minisztérium előkészítése alatt, Kovácsy miniszteri osztálytanácsos foglalkozik. Az új javaslat felőleli nemcsak a tulajdonképeni mezőrendőrséghez tartozó ügyeket, a kártérítéseket, de ki fog terjeszkedni a mezőgazdasági érdekképviselet rendelkezésének kérdésére is. Az érdekképviselet a meglévő gazdasági egyesületek alapján, de azoknak egyöntetű szervezése és országos összeköttetésbe hozatalával fog létesíttetni.

Szomorú szüret. Május 15-én beköszöntével, Magyarország szőlőhegyei visszhang-

zottak a szüreti multságok zajától. Egy évtized óta azonban mindinkább elcsendesedtek a szőlőhegyek s az egykori vidámság helyén az idén már valóságos gyász tütötte fel tanyáját. Borzasztó az a kép, melyet a borvidékek legnagyobb része nyújt és siralmasnál-siralmasabbak azok a jelentések, melyek az ideai szürettről mindenünnen érkeznek. Peronospora, fagy, jég, ragya, dér, szárazság, — mintha az elemi csapások mind szövetkeztek volna, hogy gyökeresen elvégezzék a fillokszera által megkezdett és rohamosan folytatott irtó munkát. Pedig magában is iszonyu az a pusztítás, amit a fillokszera Magyarországon véghezvitt. Legeleször 1875-ben jelentkezett Magyarországon a fillokszera egyetlen egy délmagyarországi községben. De már 1887-ben 183 község volt inficiálva — már t. i. ennyi községben konstatáltatott a fillokszera jelenléte; mert hogy több, sokkal több községben lappangott, az kitűnik abból, hogy 1891-ben 1500 oly község neveztetett meg, hol a fillokszera részben megkezdette, részben már be is fejezte gyászos munkáját. A hivatalos statisztika szerint 1884-ben 376,808 hektár szőlő állt művelés alatt, 1890-ben már csak 311,175 hektár. Hogy 1891-ben sokkal kisebb terjedelmű volt a szőlőterület, az a fentebbi kimutatás szerint nagyon természetes. És míg 1881-től 1885-ig, hektáronként 12 hlt számítva, 4,5 millió hektoliter bor termelt, 1885—90-ig, ugyancsak 12 hlt. véve fel hektáronként, a bortermés volt átlag 4,1 millió hl-er, tehát átlag 400,000 hl-rel csökkent. Az 1891-ik év persze még nagyobb defecitot fog zárulni.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna**.
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

JUTÁNYOS

szabott árakon

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

Kasan, Flanell, Moldon,

Legujabb ruhadiszek,

FEKETE DIVATKELMÉK,

szines és fekete selymek,

Mosó velezek,

TÉLI HIMALAYA KENDŐK,

selyem- és haraszt-kendők,

Gyermek tricót-öltönyök,

Normal, gyapju és pamut

ALSÓ INGEK,

Ujjasok és nádrágok.

Téli harisnyák, keztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk

BRASSÓI POSZTÓKBAN,

Takarók és lópokrócokban.

401 34

Kardos Lászlónál

CZEGLÉD-UTCZA

Teljes

MENYASSZONYI KELENGYÉK

legszebb monogramokkal.

456.

4.

„THE GRESHAM“

életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:

Ausztriai fiók:

Bpest Ferencz-Józseftér 5. 6.

Bécs, Gisellastrasse 1. sz. a.

a társaság házában.

a társaság házában.

A társaság vagyona 1890.

jun. 30-án frk 111.610.613—

Évi bevétel biztosítások és

kamatból 1891. évi június 30-án 20.084.349—

Kifizetések biztosítási és

járadéki szerződések s visszavásárlások után a társaság fennállása óta (1848) 234.804.082—

A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő alatt a társaságnál 55.985.275—

értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke. 1.666.812.555—

értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság költvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok.

NŐI DIVAT TEREM.

Kunz József és Társa

czégnél

DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évadra a

legujabb divatkelmék

dus választékban raktárra érkeztek,

melyekből kívánatra saját ujjonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítatunk elő.

Vászon, kész fehérnemű és szőnyeg

413 nagy raktárunk —8

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

**SZÁLLITHATÓ
MEZEI
VASUTAKAT**

gazdasági, erdészeti és ipari célokra legjobb kivitelben jutányos árakon, továbbá:

SCHLICK-féle mélyítő-

ÉS

EGYETEMES ACZÉL-EKÉKET

(SACH-rendszer)

jelentékenyen leszállított árak mellett szállit a

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

341 30-7

A „DEBRECZENI” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvárt mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, béli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket
kereskedelmi-, ügyvédi- és közséji nyomtatványokat stb.

a legizsésőbb körülbelül és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi Istrán** nyomdai művezető nevére czimzandók.

Új vállalatunkat, hol északkelteli Magyarország legrégibb és legteljesebb politikai napilapja a

„DEBRECZENI”,

a szintén elterjedt **„DEBRECZENI HIRADÓ”** és a **„JOGI HETILAP”** is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába. —
Hirdetések a Debreczen ez lapban a legjutányosabb árakon közölhetnek.

Bírósági nyomtatványok készletben vannak.